

Innst. 386 L

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 145 L (2012–2013)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om endringer i naturmangfoldloven og friluftsløven

Til Stortinget

Sammendrag

Miljøverndepartementet foreslår i proposisjonen endringer i naturmangfoldloven og friluftsløven.

Endringene i naturmangfoldloven innebærer en presisering av reglene om verneforskrifter generelt, og om forskrifter for landskapsvernområder spesielt. Det foreslås også en endring i naturmangfoldloven om adgang til å delegerer kompetansen til å foreta mindre endringer i verneforskrifter, og en endring om fylkesmannens klagerett, samt endring om overgangsbestemmelser for verneforskrifter.

Et forslag om endring i friluftsløven innebærer en oppretting som ved en inkurie oppsto ved endringsloven 16. september 2011.

Naturmangfoldloven § 34

Naturmangfoldloven er myndigheten til å fatte vedtak om områdevern lagt til Kongen i statsråd, og som er gitt myndighet til – innenfor rammen som gjelder for den enkelte vernekategori – å forby eller regulere virksomhet som i seg selv eller sammen med annen bruk kan motvirke formålet med vernet. Formuleringen «Kongen i statsråd» innebærer at adgangen til å delegerer myndighet til å foreta mindre endringer i verneforskrifter fastsatt med hjemmel i naturmangfoldloven er avskåret.

Det foreslås å fastsette i § 34 at Kongen kan foreta mindre endringer i forskrifter om verneområder fastsatt i medhold av naturmangfoldloven. Dette omfatter myndighet til å endre verneområdets navn,

rette feil og unøyaktigheter i beskrivelsen av det verneområde og foreta grenseendringer som omfatter mindre arealer (utvidelse eller innskrenkninger) som ikke har nevneverdig betydning for private interesser.

Naturmangfoldloven § 34 gir nærmere regler om hva som kan og skal reguleres i verneforskrifter. Det er en fast praksis for at det i verneforskrifter gis nærmere regler for hvilke tiltak som er forbudt, hvilke tiltak som kan gjennomføres uhindret av vernet, og hvilke tiltak som kan tillates etter søknad.

For å klargjøre at det i verneforskriftene kan pålegges søknadsplikt for nærmere angitte tiltak, foreslås det å tydeliggjøre at det i forskrift om verneområder kan fastsettes søknadsplikt for tiltak, og at brudd på søknadsplikten i seg selv er straffbart.

Naturmangfoldloven § 36

Naturmangfoldloven § 36 fastsetter nærmere regler om landskapsvernområder, at de vernes mot en vesentlig endring av landskapets særpreg eller karakter.

Departementet mener at tiltak i landskapsvernområder ikke skal vurderes isolert, men også opp mot andre tiltak. Det foreslås derfor en klargjøring i § 36 av hva det kan fastsettes bestemmelser om i forskrift om landskapsvernområder når det gjelder tiltak – som sett i sammenheng med andre tiltak – kan være i strid med verneformålet.

Naturmangfoldloven § 62

Fylkesmannens klagerett i dag er hjemlet i delegasjonsvedtakene som legger forvaltningsmyndigheten til nasjonalpark- og verneområdestyrer. Departementet anser det som hensiktsmessig at dette også presiseres i naturmangfoldloven § 62, som er den

generelle bestemmelsen i loven om myndighet og klagerett.

Naturmangfoldloven § 77

For at presiseringene om søknadsplikt og om rammene for hva som kan forskriftsreguleres i landskapsvernområder skal gis virkning også for eldre verneforskrifter, foreslås det i proposisjonen en tilføyelse om dette i naturmangfoldloven.

Det foreslås at rammene for hva som kan reguleres i forskrift for det enkelte landskapsvernområde, samt lovfesting av søknadsplikt for samtlige vernekategorier, også gjøres gjeldende for verneforskrifter fastsatt etter naturvernlovene av 1970, 1954 og 1910.

Oppretting i friluftsløven

Ved lovendring 16. september 2011 ble friluftsløven § 22 som regulerer friluftslørganenes oppgaver, endret. For å rette en feil som da oppsto foreslås det en oppretting i § 22, som medfører at en ikke tilsiktet endring som følger av lov 16. september 2011 om friluftslivet reverseres.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bendiks H. Arnesen, Irene Johansen, Torstein Rudihagen, Tor-Arne Strøm og Eirin Sund, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen, Oskar J. Grimstad og Henning Skumsvoll, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bjørn Lødemel og Siri A. Meling, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Egeland, fra Senterpartiet, lederen Erling Sande, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at det nå foreslås enkelte endringer og presiseringer i naturmangfoldloven og friluftsløven. Komiteen merker seg at forslagene har vært sendt på høring. Komiteen viser til proposisjonen kapittel 10 der endringene i naturmangfoldloven og friluftsløven i korte trekk er beskrevet å innebære følgende:

«Endringen i 34 fjerde ledd nytt annet punktum innebærer en klargjøring av at det i verneforskrifter kan fastsettes søknadsplikt for visse tiltak, og at overtreddelse av denne søknadsplikten kan påtales.

Bestemmelsen i § 34 sjette ledd innebærer at Kongen kan foreta mindre endringer i verneforskrifter innen de rammer bestemmelsen angir. Dette omfatter myndighet til å endre verneområdets navn, rette feil og unøyaktigheter i beskrivelsen av det verne-ede området og foreta grenseendringer som omfatter mindre arealer (innskrenkinger og utvidelser) som

ikke får nevneverdig betydning for private interesser. Mindre grenseendringer vil primært være aktuelt i forbindelse med oppfølging av grensemerking av verneområdene. Det er vanlig at jordskifteretten på oppdrag fra vernemyndigheten, og i samråd med berørte grunneiere, foretar grensemerking i terrenget. Det er da ikke uvanlig at det oppdages feil og unøyaktigheter i opprinnelig vernekart, som medfører at vernekart og jordskiftekart ikke stemmer overens. Det kan også forekomme at den vedtatte grense ikke lar seg fysisk merke på grunn av terrengforhold. For å bringe den vedtatte vernegrense i tråd med jordskiftekart og fysisk merking, kan det vedtas en mindre grenseendring i henhold til bestemmelsen.

Forslaget i § 36 annet ledd femte punktum innebærer en klargjøring av hva det kan fastsettes bestemmelser om i forskrift om landskapsvernområder når det gjelder tiltak som sett i sammenheng med andre tiltak kan være i strid med verneformålet, og annet ledd første punktum klargjør at også tiltak som kan gi sumvirkninger i landskapsvernområder kan påtales.

Forslaget i § 62 tredje ledd, annet punktum innebærer en kodifisering av den klagerett fylkesmannen har i dag som følge av delegasjonsvedtakene fattet i medhold av annet ledd.

Bestemmelsen i § 77 nytt tredje punktum innebærer at endringene i § 34 om søknadsplikt og § 36 annet ledd også gis virkning for verneforskrifter fastsatt i medhold av naturvernlovene av 1970 og 1954, og lov om naturfredning av 1910.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre støtter forslaget i § 62 tredje ledd som innebærer en kodifisering av den klagerett fylkesmannen har i dag som følge av delegasjonsvedtakene fattet i medhold av annet ledd. Disse medlemmer mener imidlertid at det er uheldig at vernestyrenes sekretariat har et ansettelsesforhold hos et organ som har klagerett over styrenes vedtak, og ber om at denne ordningen revurderes. Disse medlemmer deler her de innvendingene som har kommet i høringsrunden fra Utmarks kommunenes Sammenslutning og Norges Fjellstyresamband.

Komiteen viser til at forslaget til endringer i friluftsløven innebærer en oppretting i § 22, som medfører at en ikke tilsiktet endring som følger av lov 16. september 2011 nr. 41 om friluftslivet reverseres. Endringen som reverseres er opphevingen av de tidligere annet og tredje punktum i annet ledd, som regulerte fylkeskommunens, fylkesmannens og kommunens kompetanse. Departementet foreslår at tidligere annet og tredje punktum tas inn i lovteksten igjen, som nytt tredje ledd.

Komiteen merker seg at forslagene innebærer en forenkling og en lovfesting av eksisterende praksis på disse områdene, og at forslagene i seg selv ikke har noen økonomiske eller administrative konsekvenser.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak

om endringer i naturmangfoldloven og friluftsloven

I

I lov 28. juni 1957 nr. 16 om friluftslivet gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov 28. juni 1957 nr. 16 om friluftslivet (*friluftsloven*)

§ 22 nytt tredje ledd skal lyde:

*Kommunen og fylkeskommunen har rett til å opp-
tre, klage og i tilfelle reise søksmål for å ivareta al-
menhetens interesser i alle saker av interesse for fri-
luftslivet. Fylkesmannen kan opptre, klage og i tilfel-
le på vegne av staten reise søksmål for å ivareta al-
menhetens interesser i alle saker av interesse for fri-
luftslivet.*

II

I lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold gjøres følgende endringer:

§ 34 fjerde ledd nytt annet punktum skal lyde:

*Det kan også gis bestemmelser om at visse tiltak ikke
må utføres uten at søknad på forhånd er sendt for-
valtningsmyndigheten og denne deretter har gitt til-
latelse.*

Nåværende annet punktum blir nytt tredje punktum.

§ 34 nytt sjette ledd skal lyde:

*For etablerte verneområder kan Kongen deleger-
re adgangen til å foreta følgende mindre endringer i
verneforskriftene:*

1. *endre verneområdets navn*
2. *rette opp feil og unøyaktigheter i beskrivelsen av
verneområdet*
3. *foreta grenseendringer som omfatter mindre
arealer og som ikke får nevneverdig betydning
for private interesser.*

§ 36 annet ledd skal lyde:

I et landskapsvernområde må det ikke settes i verk tiltak som *alene eller sammen med andre tiltak* kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Pågående virksomhet kan fortsette og utvikles innenfor rammen av første punktum. Nye tiltak skal tilpasses landskapet. Det skal legges vekt på den samlede virkning av tiltakene i området. I forskriften kan det gis bestemmelser om hva som *alene eller sammen med andre tiltak* kan endre landskapets særpreg eller karakter vesentlig, om krav til landskapsmessig tilpassing, og om ferdsel som ikke skjer til fots.

§ 62 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Fylkesmannen har klagerett over vedtak truffet av kommunen etter delegasjon, *og over vedtak som et organ som er særskilt oppnevnt etter annet ledd tredje punktum har fattet på grunnlag av delegert myndighet.*

§ 77 nytt tredje punktum skal lyde:

§ 34 fjerde ledd og § 36 annet ledd gjelder også for eldre vedtak om oppretting av verneområder.

Nåværende tredje og fjerde punktum blir nye fjerde og femte punktum.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 30. mai 2013

Erling Sande

leder

Irene Johansen

ordfører

